

राज्यातील सर्व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थामध्ये
विस्फोटक अधिनियम, १८८४ व त्याअंतर्गत तयार
केलेले विस्फोटक नियम २००८ नुसार अंमलबजावणी
करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : याचिका-२०१६/प्र.क्र.४३२/नवि-२०
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक:- ०५ नोव्हेंबर, २०१६.

वाचा :- १) गृह विभाग, मंत्रालय यांचे दिनांक २० ऑक्टोबर, २०१६ चे पत्र
२) मा.उच्च न्यायालयाचे दिनांक १७ ऑक्टोबर, २०१६ व दिनांक २५ ऑक्टोबर चे आदेश

प्रस्तावना :-

प्रत्येक वर्षी देशामध्ये, विस्फोटक अधिनियम, १८८४ मधील तरतुदीच्या अनुषंगाने विक्रीसाठी फटाक्यांबाबत योग्य ती खबरदारी / सुरक्षा उपाय न घेतल्यामुळे फटाक्यांचे स्फोट होतात. त्याअनुषंगाने श्री.चंद्रकांत नारायण लासुरे यांनी जनहित याचिका क्र.१५२/२०१५ मा.उच्च न्यायालयात दाखल केलेली आहे. सदर याचिकेवर मा.उच्च न्यायालयाच्या दिनांक १७ ऑक्टोबर, २०१६ व दिनांक २५ ऑक्टोबर, २०१६ च्या आदेशाच्या अनुषंगाने अंमलबजावणी करण्याबाबत प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन परिपत्रक :-

श्री.चंद्रकांत नारायण लासुरे यांनी जनहित याचिका क्र.१५२/२०१५ मा.उच्च न्यायालयात दाखल करण्यात आली असून मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक १७ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी दिलेल्या निर्णयाच्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे निर्देश दिले आहेत:-

“The Home Department and the State Government to ensure that hereinafter strict action should be taken against those shop keepers who do not adhered to the Rules and Regulations in respect of storage and sale of the firecrackers”

तसेच दिनांक २५ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी मा.उच्च न्यायालयाने सदर याचिकेवर खालील प्रमाणे निर्देश दिले आहेत:-

“The State Government as well as the corporation to ensure that whenever licenses have been issued to shopkeepers, having their shops in the residential areas, those licenses may either be cancelled or appropriate measures may be taken to ensure that accidents do not take place in the residential areas.

The State Government to explore the possibility of granting permission for sale of firecrackers in open areas which are at a distance from the residential housing Societies. the City police as well as the Corporations to ensure that all precautions and conditions which are mentioned under the Act and Rules are strictly followed to the hilt.

All the Corporation in the State of Maharashtra to prepare and / or constitute a committee in each ward for the purpose of inspection and re-verification of the licenses which are issued to the shop owners and take appropriate steps, if required with the help of police. The Police to take appropriate steps for ensuring that the Rules and Regulations framed under the Explosive Act are strictly complied.”

मा.उच्च न्यायालयाच्या दिलेल्या उपरोक्त आदेशानुसार सर्व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी काटेकोरपणे अंमलबजावणी करावी.

२. दिवाळीच्या सणाच्या कालावधीमध्ये किंवा मंदिर व इतर ठिकाणी उत्सवाच्यावेळी फटाक्यांचा उपयोग करण्यात येतो. यासाठी व्यापाच्यांकडून फटाक्यांची मागणी पुरविण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येते. परंतु फटाका व्यापारांनी मागणीचा पुरवठा करताना व फायदा मिळविताना, विस्फोटक अधिनियम व नियमांतर्गत असलेल्या सुरक्षा नियमांची अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे. वास्तविक फटाका विक्रीची दुकाने खुल्या जागेमध्ये / पटांगणामध्ये विक्रीसाठी असणे आवश्यक आहे. त्यामुळे एखादी घटना घडल्यास कमीत कमी नुकसान होईल तसेच फटाक्यांचा साठा आणि विक्री यांचे नियमन व सनियंत्रण करणे शक्य होईल. अवैधपणे फटाका विक्री आणि साठवणूक करणाऱ्यांविरुद्ध तत्प्रतेने कडक कारवाई करावी. सार्वजनिक ठिकाणी, निवासी इमारतीमध्ये, गर्दीच्या ठिकाणी फटाका विक्री आणि साठवणूक करण्यास परवाना प्राधिकारी यांना परवानगी देऊ नये. नियमांची अंमलबजावणी करण्यात कसूर करणाऱ्या फटाका विक्रत्यांचा दुकान परवाना (शॉप्स लायसन्स) नियमानुसार रद्द करण्याची सर्व नागरी स्वराज्य संस्थानी आवश्यक कारवाई करावी.

३. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्राच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१६११०५१६४२४७२०२५ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने सांक्षाक्रित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(ज. ना. पाटील)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति :-

- १) मा.विरोधी पक्षनेते, दोन्ही सभागृह, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई
- २) सर्व सन्मानीय विधानसभा / विधानपरिषद व संसद सदस्य
- ३) मा.राज्यपाल महोदय यांचे सचिव
- ४) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ५) सर्व मा.मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- ६) मा.राज्य निवडणूक आयोग यांचे कार्यालय
- ७) मा.मुख्य सचिव यांचे वरीष्ठ स्वीय सहाय्यक
- ८) मा.लोकआयुक्त व उपलोकआयुक्त यांचे कार्यालय
- ९) अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग
- १०) मुख्यमंत्री महोदय यांचे जनसंपर्क अधिकारी
- ११) सर्व विभागीय आयुक्त
- १२) सर्व जिल्हाधिकारी
- १३) राज्यातील सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त
- १४) आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, वरळी, मुंबई
- १५) उपसचिव, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १६) राज्यातील सर्व नगरपरिषदा / नगरपंचायती यांचे मुख्याधिकारी
- १७) निवडनस्ती (नवि-२०)